

Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα

ΝΥΧΤΕΡΙΝΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΓΙΑ ΓΙΑΓΙΑΔΕΣ

ΕΛΕΝΗ ΑΝΔΡΕΑΔΗ
ΝΤΑΝΙΕΛΑ ΣΤΑΜΑΤΙΑΔΗ

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Ελένη Ανδρεάδη

συγγραφέας βραβευμένη
με το Κρατικό Βραβείο Παιδικού
Βιβλίου Γνώσεων και ιδρύτρια
της οργάνωσης Πράκτορες
του Πλανήτη

Κλειώ Αναγνώστου

εκπαιδευτικός

δίπτυχα

Αγαπητές και αγαπητοί εκπαιδευτικοί,

Οι γιαγιάδες και οι παππούδες μας κουβαλούν ιστορίες από έναν κόσμο που ίσως μοιάζει πολύ διαφορετικός από τον δικό μας. Θυμούνται παιχνίδια που εμείς δεν έχουμε παίξει, σχολικές τάξεις που δεν έχουμε δει, συνήθειες που έχουν αλλάξει, ανθρώπους που δεν γνωρίσαμε και μικρές ή μεγάλες στιγμές μιας ολόκληρης ζωής.

Το *Νυχτερινό Σχολείο για Γιαγιάδες* είναι μια αφορμή για να στρέψουμε το βλέμμα μας στους μεγαλύτερους ανθρώπους γύρω μας: να τους κάνουμε ερωτήσεις, να ακούσουμε τις ιστορίες τους, να ανακαλύψουμε πράγματα που ίσως δεν γνωρίζαμε για εκείνους και, πάνω απ' όλα, να περάσουμε χρόνο μαζί τους.

Οι δραστηριότητες που ακολουθούν απευθύνονται σε παιδιά νηπιαγωγείου και δημοτικού, μπορούν να αξιοποιηθούν στην τάξη με αφορμή το βιβλίο και να προσαρμοστούν ανάλογα με την ηλικία και τα ενδιαφέροντα των παιδιών. Μέσα από τη **ζωγραφική**, τη **δημιουργική γραφή**, την **έρευνα**, την **ποίηση**, τη **συζήτηση** και το **παιχνίδι**, τα παιδιά καλούνται **να γνωρίσουν καλύτερα τη δική τους οικογενειακή ιστορία** αλλά και **να ανακαλύψουν πόσα πολλά μπορούν να μάθουν όταν οι διαφορετικές γενιές συναντιούνται**.

Το παρόν εκπαιδευτικό πρόγραμμα μπορεί να χρησιμοποιηθεί:

- για τη **διοργάνωση δράσεων** σχετικά με την **Παγκόσμια Ημέρα Τρίτης Ηλικίας** (1 Οκτωβρίου),
- στο πλαίσιο **ολοκληρωμένου προγράμματος φιλαναγνωσίας** βασισμένου στο βιβλίο,
- στα **Εργαστήρια Δεξιότητων** και ιδιαίτερα στις θεματικές ενότητες «Ζω καλύτερα - Ευ Ζην» και «Ενδιαφέρομαι και Ενεργώ - Κοινωνική Συναίσθηση και Ευθύνη»,
- στο μάθημα της **Γλώσσας**, είτε σε ενότητες που σχετίζονται με τη θεματική (π.χ. «Ήτανε μια φορά» στο βιβλίο της Γ' Δημοτικού, «Συγγενικές σχέσεις» στο βιβλίο της ΣΤ' Δημοτικού) είτε σε συνδυασμό με κείμενα από το **Ανθολόγιο** (π.χ. «Κείμενα για την οικογένεια» στο Ανθολόγιο Γ' και Δ' Δημοτικού),
- σε δραστηριότητες που εστιάζουν στο **σχολείο στα παλαιότερα χρόνια σε σύγκριση με το σήμερα**.

Και φυσικά, επειδή κάθε οικογένεια είναι διαφορετική, οι δραστηριότητες μπορούν να γίνουν με έναν παππού ή μια γιαγιά, έναν μεγαλύτερο θείο ή θεία ή κάποιον άλλο μεγαλύτερο άνθρωπο που είναι σημαντικός στη ζωή του παιδιού.

*Οι μεγαλύτεροι άνθρωποι είναι φορείς μνήμης.
Αξίζει να αφιερώσεις χρόνο να τους ακούσεις.*

1. Πίνακας Ζωγραφικής

Αφού διαβάσετε το βιβλίο και συζητήσετε στην τάξη με τον δάσκαλο/τη δασκάλα σας και τους συμμαθητές/τις συμμαθήτριάς σας, ζωγραφίστε το Νυχτερινό Σχολείο για Γιαγιάδες όπως το φαντάζεστε! Μπορεί να έχει όποιο χρώμα, σχήμα και μορφή θέλετε εσείς!

2. Απολυτήριο δίπλωμα για... γιαγιάδες!

Όταν έρθει η ώρα οι γιαγιάδες από το Νυχτερινό Σχολείο να αποφοιτήσουν, δίπλωμα παίρνουν και βαθμούς, μέχρι και αριστείο αν θελήσουν!

Ας δημιουργήσουμε το δίπλωμα που θα πάρει η γιαγιά, μόλις αποφοιτήσει από το Νυχτερινό Σχολείο για Γιαγιάδες! Μπορείτε να το διακοσμήσετε όπως θέλετε και να αποφασίσετε τι θα γράφει.

Το παράδειγμα θα σας βοηθήσει:

3. Οι παππούδες των παππούδων μας!

Η γιαγιά και ο παππούς σου είχαν κι εκείνοι παππούδες και γιαγιάδες και σίγουρα τους αγαπούσαν πάρα πολύ, όπως εσύ αγαπάς τώρα τους δικούς σου. Έχεις περιέργεια να μάθεις για τους **προπροπαππούδες σου**; Συζήτησε με τη γιαγιά ή τον παππού σου για τους παππούδες τους και ζήτησέ τους να σου αφηγηθούν ιστορίες από τα παιδικά χρόνια μαζί τους.

4. Το οικογενειακό μας δέντρο!

Κατασκευάστε στην τάξη το οικογενειακό σας δέντρο με απλά υλικά!

Υλικά που χρειάζεστε: χαρτόνια καφέ και πράσινα για το δέντρο, κόλλα, ψαλίδι, λευκές κόλλες Α4 για να ζωγραφίσετε τα πρόσωπα του οικογενειακού σας δέντρου, μαρκαδόρους, ξυλομπογιές, μολύβι, γόμα.

Πρώτα, ρωτήστε τους παππούδες και τους γονείς σας για τα μέλη του οικογενειακού σας δέντρου και κρατήστε σημειώσεις. Στη συνέχεια, σχεδιάστε το οικογενειακό σας δέντρο σε ένα χαρτί, για να έχετε ένα προσχέδιο. Μπορεί να χρειαστούν αρκετές δοκιμές μέχρι να φτάσετε στο τελικό αποτέλεσμα.

Έπειτα, δημιουργήστε ένα όμορφο δεντράκι από χαρτόνι και αφήστε κενά πλαίσια για τις ζωγραφιές των συγγενών σας. Μπορείτε να ζωγραφίσετε από τη φαντασία σας ένα μικρό πορτρέτο τους σε λευκό χαρτί, να το κόψετε στο σχήμα και το μέγεθος του πλαισίου και στη συνέχεια να το κολλήσετε πάνω στο δεντράκι.

Το οικογενειακό σας δέντρο είναι έτοιμο!

Μπορείτε να στολίσετε τα δεντράκια σας σε έναν χώρο της τάξης σας.

5. Παγκόσμια Ημέρα Τρίτης Ηλικίας!

Διοργανώστε στην τάξη δράσεις με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Τρίτης Ηλικίας (1 Οκτωβρίου). Μπορείτε να προσκαλέσετε στην τάξη γιαγιάδες και παππούδες για να σας μιλήσουν! Ζητήστε τους να σας διηγηθούν ιστορίες απ' τα παλιά χρόνια και να μιλήσουν ελεύθερα για τον εαυτό τους.

Παραδείγματα ερωτήσεων που μπορείτε να τους κάνετε:

- Πείτε μας λίγα λόγια για εσάς και για τη ζωή σας. Πώς ήταν τα παιδικά σας χρόνια και οι μέρες στο σχολείο τότε;
- Μπορείτε να μας διηγηθείτε μερικές από τις πιο ευτυχισμένες αλλά και από τις πιο στενάχωρες στιγμές της ζωής σας;
- Εάν μπορούσατε να επιστρέψετε σε μια ηλικία/περίοδο της ζωής σας, ποια θα ήταν αυτή και γιατί;
- Τι συμβουλές θα δίνετε στα σημερινά παιδιά, με βάση την εμπειρία που έχετε αποκτήσει;
- Τι πιστεύετε ότι έχει αλλάξει περισσότερο από το παρελθόν στο σήμερα;

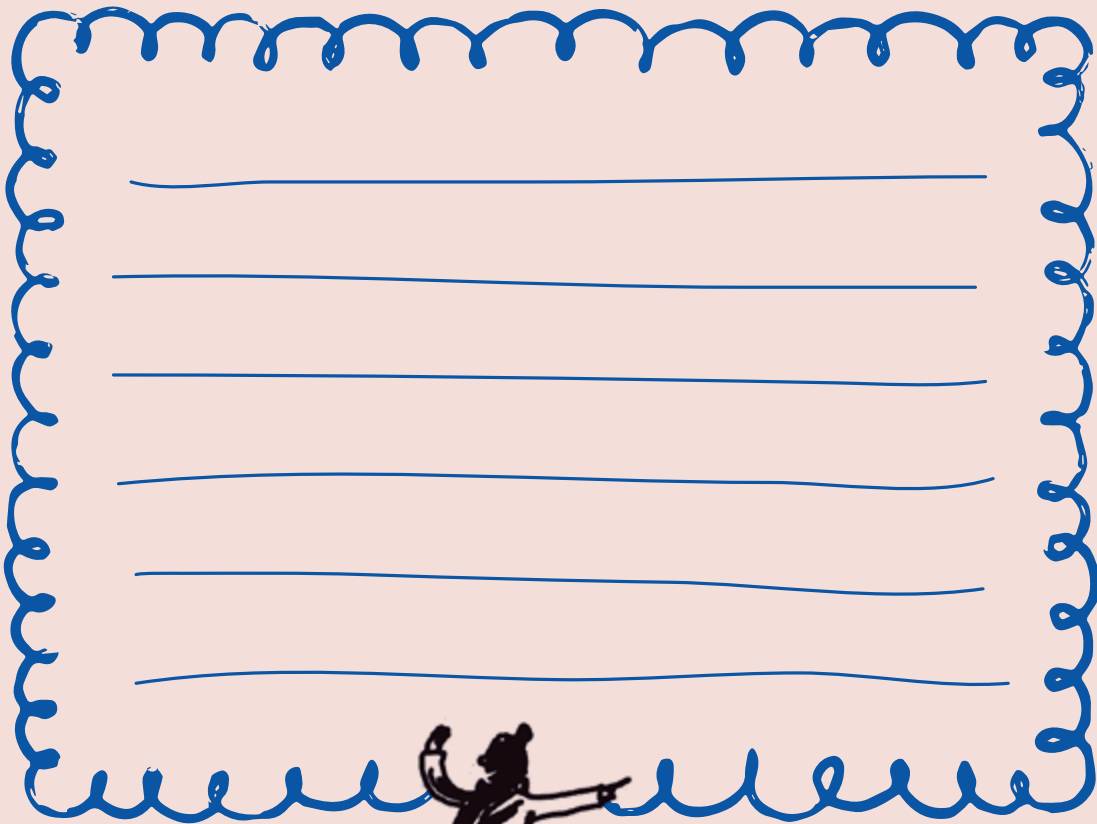

Δραστηριότητες Δημιουργικής Γραφής

6. Μια νύχτα στο... Νυχτερινό Σχολείο για Γιαγιάδες!

Φανταστείτε ότι περνάτε μια νύχτα στο σχολείο της ιστορίας παρέα με τη γιαγιά σας. Παρατηρήστε προσεκτικά όσα συμβαίνουν γύρω σας και ζηστε τη μοναδική αυτή εμπειρία στο έπακρο! Μπορείτε να περιγράψετε πώς ήταν η... νύχτα αυτή σε μια σελίδα του ημερολογίου σας; Οι παρακάτω ερωτήσεις ίσως σας βοηθήσουν:

- Πώς ήταν ο χώρος του σχολείου;
- Τι μαθήματα παρακολουθήσατε; Ποιο σας άρεσε περισσότερο και ποιο λιγότερο; Τι μάθατε σ' αυτά;
- Πώς ήταν οι δάσκαλοι σε αυτό το σχολείο (π.χ. αυστηροί, καλοσυνάτοι, πολύ μορφωμένοι, έκαναν ενδιαφέρον μάθημα κτλ.);
- Πώς ήταν οι συμμαθήτριες της γιαγιάς σας; Μπορείτε να περιγράψετε την εμφάνιση, τον χαρακτήρα τους ή να αναφερθείτε σε κάποιες στιγμές που περάσατε μαζί.
- Τι έκαναν οι γιαγιάδες στα διαλείμματα;
- Περιγράψτε ένα περιστατικό που συνέβη ή μια αστεία σκηνή που ζήσατε.

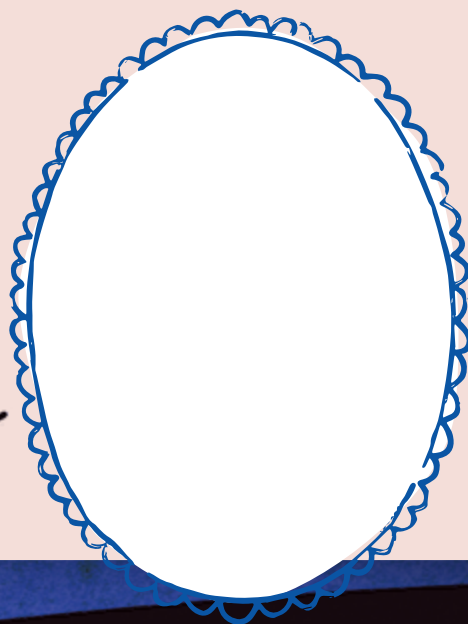
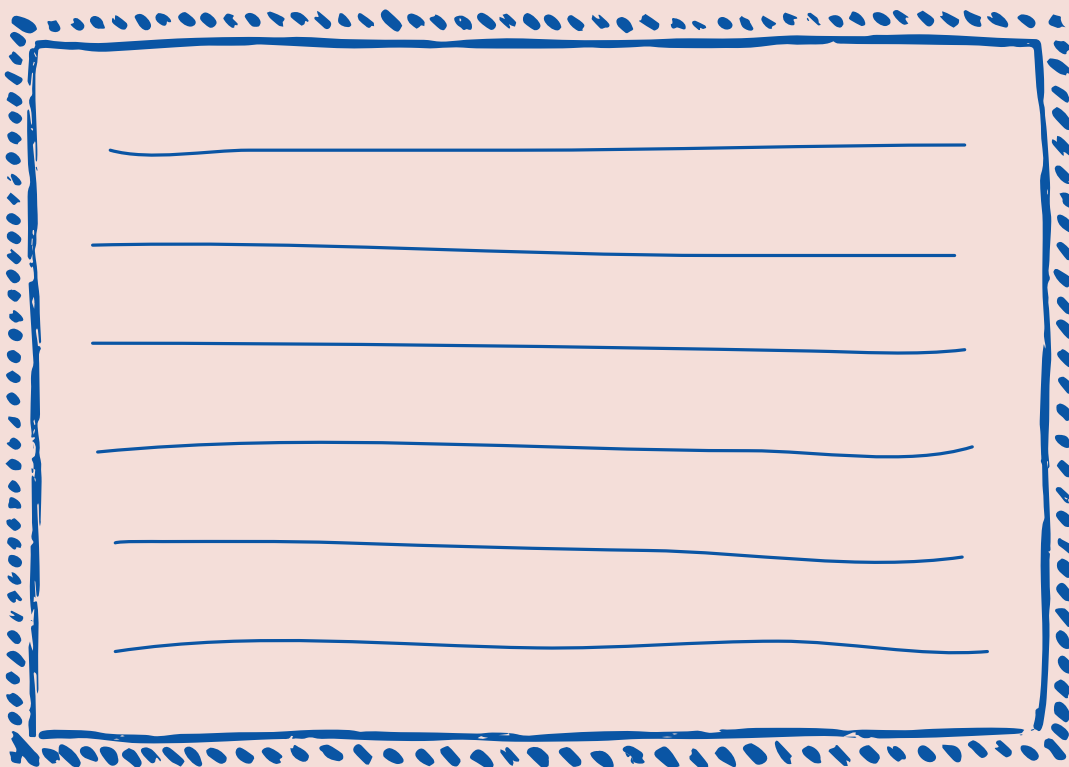

7. Ξέρατε ότι...

Οι παππούδες κάποιες φορές επισκέπτονται το Νυχτερινό Σχολείο για Γιαγιάδες, αλλά τα περισσότερα βράδια πηγαίνουν στο... **Νυχτερινό Σχολείο για Παππούδες!**

Μπορείτε να φανταστείτε πώς είναι αυτό το σχολείο; Πώς περνάνε τα βράδια τους εκεί οι παππούδες και τι μαθήματα παρακολουθούν;

Δώστε φτερά στη φαντασία σας και δοκιμάστε να περιγράψετε αυτό το νυχτερινό σχολείο. Αν θέλετε, μπορείτε και να το ζωγραφίσετε!

8. Η ώρα της ποίησης!

Όπως θα διαπιστώσατε ξεφυλλίζοντας το βιβλίο, στις γιαγιάδες αρέσει να σκαρφίζονται μικρά ποιηματάκια!

Δημιουργήστε κι εσείς τα δικά σας ποιηματάκια με θέμα τις γιαγιάδες και τους παππούδες σας! Μπορεί να μιλάνε για αυτούς, να τους περιγράφουν και να αναφέρουν τα συναισθήματά σας για εκείνους. Εναλλακτικά, μπορείτε να φτιάξετε ποιηματάκια σχετικά με το Νυχτερινό Σχολείο για Γιαγιάδες/Παππούδες ή με κάποια άλλα μαθήματα που διδάσκονται εκεί και δεν αναφέρονται στο βιβλίο.

Εσείς θα επιλέξετε από πόσους στίχους θα αποτελούνται, αν θα έχουν ομοιοκαταληξία και τι είδους (ζευγαρωτή, πλεκτή, σταυρωτή) ή αν θα είναι πεζά ποιήματα.

9. Ρεπόρτερ εν δράσει!

Γίνετε μικροί δημοσιογράφοι και πάρτε συνέντευξη από τον παππού ή τη γιαγιά σας! Συζητήστε με τους συμμαθητές/τις συμμαθήτριές σας και με τον δάσκαλο/τη δασκάλα σας και καταγράψτε τις ερωτήσεις που θα θέλατε να τους κάνετε.

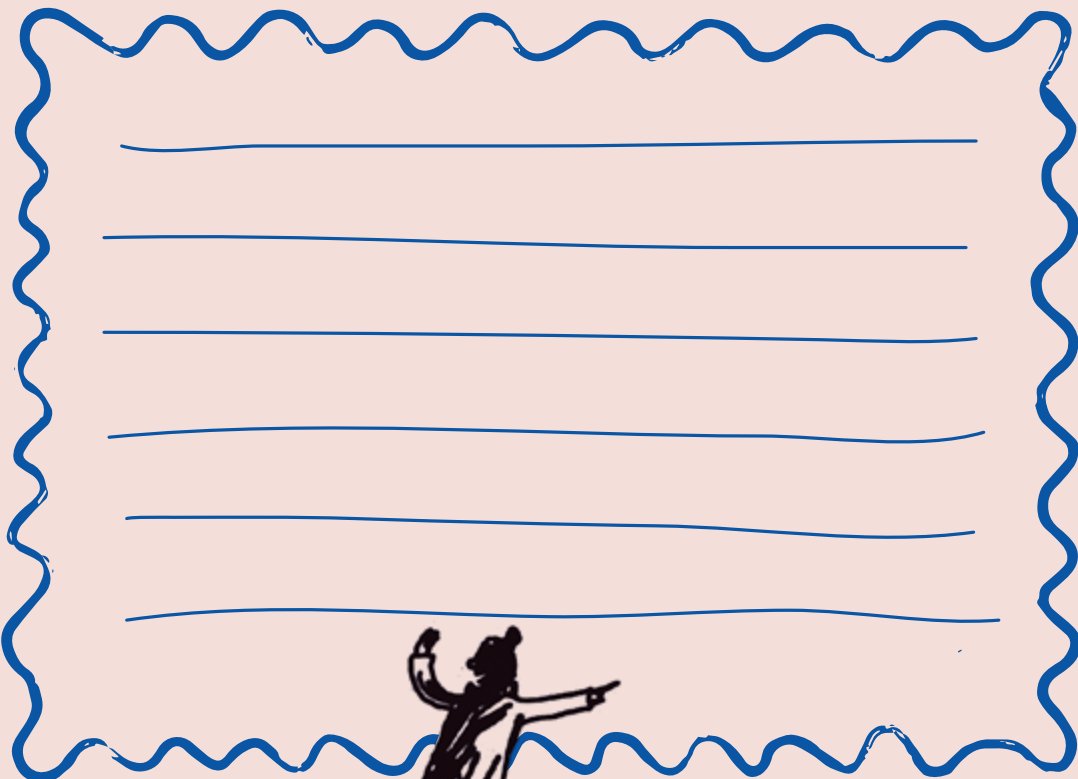
- Μια ιδέα είναι να τους ρωτήσετε για το παρελθόν τους, για τα παιδικά τους χρόνια και για το σχολείο εκείνη την εποχή.
- Μια άλλη είναι να τους ρωτήσετε πώς βιώνουν σήμερα την καθημερινότητά τους.

Και φυσικά, ό,τι άλλο σκεφτείτε εσείς!

Σημειώστε τις απαντήσεις στις ερωτήσεις τους και μοιραστείτε τες με τους συμμαθητές σας. Στο τέλος, οι συνεντεύξεις μπορούν να συγκεντρωθούν σε ένα ταμπλό της τάξης.

Ιδέα για τους εκπαιδευτικούς: Εφόσον επιθυμείτε, μπορείτε να ζητήσετε από τα παιδιά να ηχογραφήσουν τη συνέντευξη και στη συνέχεια να δημιουργήσετε ένα ψηφιακό αρχείο με τις συνεντεύξεις των παππούδων και των γιαγιάδων τους!

Εναλλακτική για τα παιδιά που δεν έχουν παππούδες/γιαγιάδες: Εάν ο παππούς ή η γιαγιά σας δεν βρίσκεται πια κοντά σας ή αν δεν είχατε ποτέ την ευκαιρία να τους γνωρίσετε, σκεφτείτε τι θα θέλατε να τους ρωτήσετε εάν μπορούσατε να τους μιλήσετε. Μπορείτε να διαμορφώσετε τις δικές τους απαντήσεις ρωτώντας τους γονείς σας και ζητώντας τους να σας μιλήσουν για εκείνους.

10. Η βαλίτσα των αναμνήσεων

Δημιουργήστε τη δική σας «βαλίτσα αναμνήσεων» παρέα με τους παππούδες σας. Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε μια παλιά βαλίτσα, στην οποία θα συγκεντρώσετε πράγματα, φωτογραφίες ή σημειώματα που ίσως έχουν φυλάξει οι παππούδες σας από το παρελθόν. Ζητήστε τους να σας μιλήσουν για τα αντικείμενα και να σας αφηγηθούν ιστορίες από τη ζωή τους που σχετίζονται με αυτά.

Μπορείτε, μάλιστα, να κρατήσετε σύντομες σημειώσεις και να φτιάξετε ένα μικρό «λεύκωμα αναμνήσεων»!

11. Η ταυτότητα της γιαγιάς και του παππού

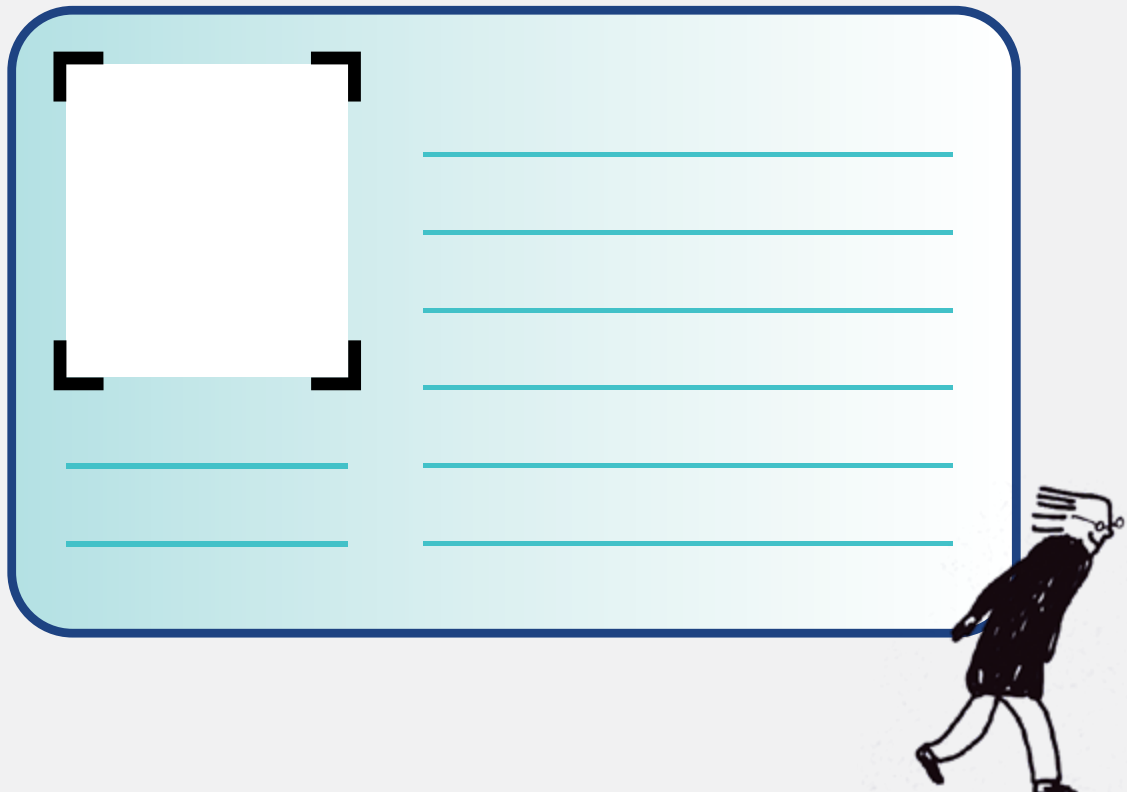
Πόσο καλά γνωρίζετε τη γιαγιά και τον παππού σας; Ώρα να το ανακαλύψετε!

Γίνετε μικροί ερευνητές και δημιουργήστε την ξεχωριστή τους ταυτότητα. Ρωτήστε τους και συγκεντρώστε όσο περισσότερες πληροφορίες μπορείτε για τη ζωή και τα αγαπημένα τους πράγματα.

Μερικές ερωτήσεις που θα σας βοηθήσουν:

- Πώς είναι το ονοματεπώνυμό τους;
- Πού και πότε γεννήθηκαν;
- Πώς έλεγαν τους γονείς τους;
- Πού μεγάλωσαν;
- Ποιο ήταν το αγαπημένο τους παιχνίδι όταν ήταν παιδιά;
- Ποιο είναι το αγαπημένο τους φαγητό;
- Έχουν κάποιο αγαπημένο χόμπι;
- Τι τους αρέσει περισσότερο να κάνουν μαζί σας;
- Υπάρχει κάτι για το οποίο είναι ιδιαίτερα περήφανοι;

Στο τέλος, ζωγραφίστε το πορτρέτο τους ή ζητήστε τους να σας δώσουν μια αγαπημένη τους φωτογραφία. Μπορεί να ανακαλύψετε πράγματα για εκείνους που δεν είχατε φανταστεί ποτέ!

12. Σχολείο τότε και τώρα!

Άραγε πήγαιναν η γιαγιά και ο παππούς στο σχολείο όπως πηγαίνετε εσείς σήμερα; Είχαν τα ίδια μαθήματα; Τα ίδια βιβλία; Τι έκαναν στο διάλειμμα; Και πώς ήταν άραγε η σχολική τους τάξη;

Πάρτε τους μια μικρή συνέντευξη και προσπαθήστε να μάθετε όσο περισσότερα μπορείτε για τα σχολικά τους χρόνια.

Μπορείτε να τους ρωτήσετε:

- Πού πήγαιναν σχολείο; Σε χωριό ή σε πόλη;
- Σε ποια εποχή πήγαιναν σχολείο;
- Πώς ήταν το σχολικό τους κτίριο και η τάξη τους;
- Πόσα παιδιά ήταν στην τάξη;
- Τι μαθήματα έκαναν;
- Ποιο μάθημα αγαπούσαν περισσότερο;
- Πώς ήταν οι δάσκαλοι και οι δασκάλες τους;
- Τι είχαν μέσα στη σχολική τους τσάντα;
- Τι παιχνίδια έπαιζαν στο διάλειμμα;
- Πώς πήγαιναν κάθε μέρα στο σχολείο;
- Τι τους άρεσε και τι δεν τους άρεσε καθόλου;

Συζητήστε μετά στην τάξη όσα ανακαλύψατε. Τι έχει αλλάξει από τότε μέχρι σήμερα και τι παραμένει ίδιο;

Μπορείτε, μάλιστα, να δημιουργήσετε όλοι μαζί μια γωνιά στην τάξη με τίτλο «Σχολείο τότε και τώρα» και εκεί να συγκεντρώσετε φωτογραφίες, ζωγραφιές, παλιά σχολικά αντικείμενα και τις ιστορίες που μαζέψατε.

ΤΟΤΕ

ΤΩΡΑ

13. Τι έχω μάθει από τη γιαγιά και τον παππού μου;

Οι γιαγιάδες και οι παππούδες μάς μαθαίνουν πολλά πράγματα - και όχι πάντα αυτά που περιμένουμε!

Μπορεί να σας έχουν μάθει μια συνταγή, ένα παιχνίδι, ένα τραγούδι ή πώς να φροντίζετε ένα φυτό. Μπορεί να σας έχουν πει μια συμβουλή που δεν ξεχάσατε ποτέ. Ή μπορεί να σας έχουν μάθει κάτι πολύ σοβαρό ή κάτι εντελώς αστείο!

Σκεφτείτε ποιο είναι το σημαντικότερο πράγμα που έχετε μάθει από έναν παππού ή μια γιαγιά. Γράψτε το ή ζωγραφίστε το και, αν θέλετε, εξηγήστε στους συμμαθητές και στις συμμαθήτριές σας γιατί είναι σημαντικό για εσάς.

14. Μια ιστορία που μου διηγήθηκαν...

Ζητήστε από τη γιαγιά ή τον παππού σας να σας διηγηθούν μια ιστορία από τη ζωή τους. Μπορεί να είναι κάτι αστείο που τους συνέβη όταν ήταν παιδιά, μια μεγάλη αταξία, μια περιπέτεια στο σχολείο, μια οικογενειακή ιστορία, μια δύσκολη στιγμή που ξεπέρασαν ή μια ανάμνηση που εξακολουθεί να τους κάνει να χαμογελούν.

Ακούστε τους προσεκτικά και, αν θέλετε, κάντε τους ερωτήσεις για να μάθετε περισσότερα:

- Πόσων χρόνων ήσουν τότε;
- Πού συνέβη;
- Ποιοι ήταν μαζί σου;
- Πώς ένιωσες;
- Τι συνέβη στο τέλος;
- Γιατί θυμάσαι ακόμη αυτή την ιστορία;

Στη συνέχεια, γράψτε την ιστορία με δικά σας λόγια ή ετοιμαστείτε να την αφηγηθείτε στην τάξη. Αν θέλετε, συγκεντρώστε τις ιστορίες όλων των παιδιών και δημιουργήστε το δικό σας «Βιβλίο αναμνήσεων της τάξης». Έτσι, μια ιστορία που για χρόνια ζούσε στη μνήμη ενός ανθρώπου μπορεί να ταξιδέψει και στην επόμενη γενιά.

Ιδέα για τους εκπαιδευτικούς: Εφόσον οι μεγαλύτεροι συμφωνούν, τα παιδιά μπορούν να ηχογραφήσουν την αφήγηση και να δημιουργηθεί σταδιακά ένα μικρό ψηφιακό αρχείο προφορικών ιστοριών της τάξης.

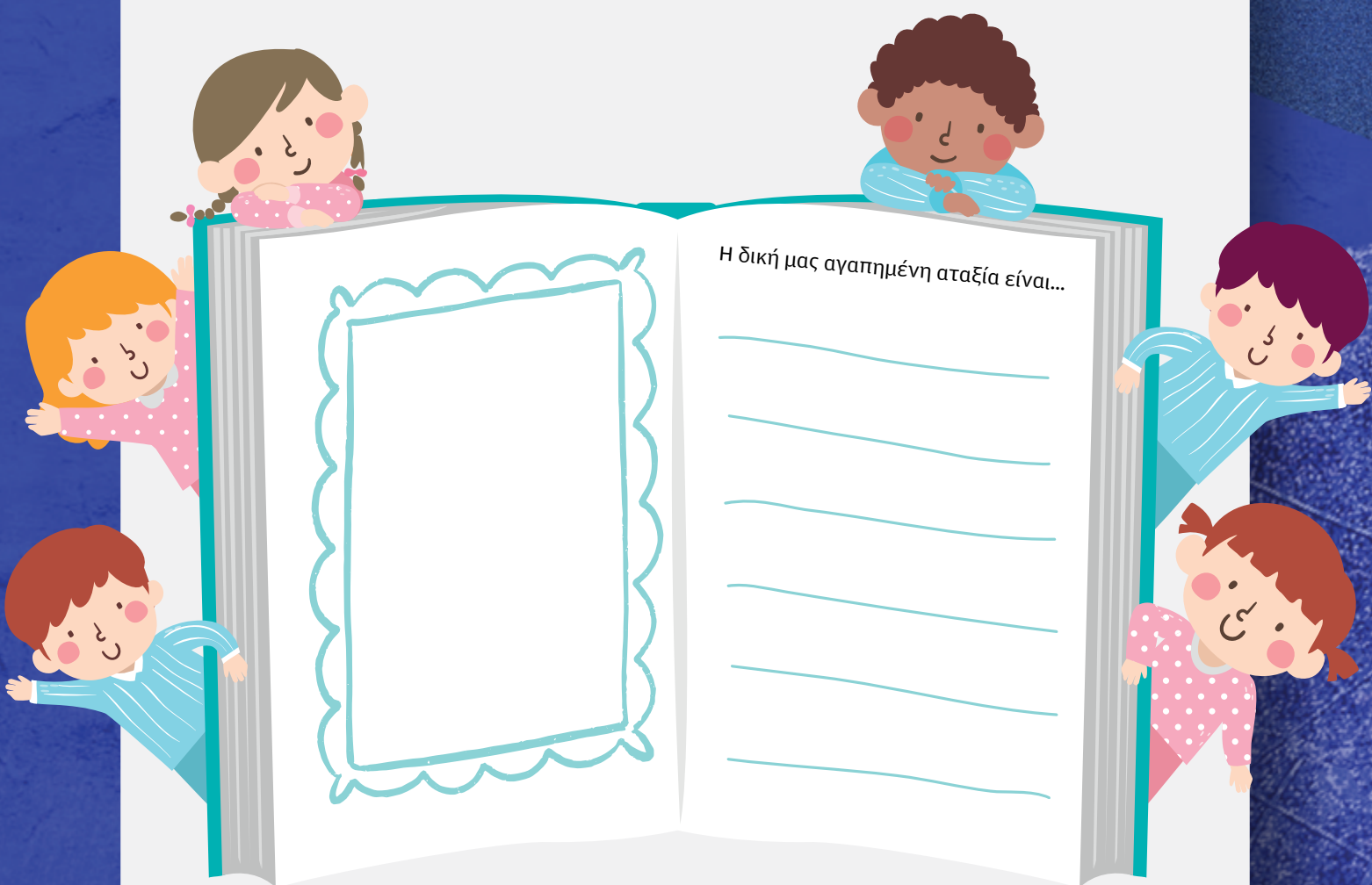

15. Η αγαπημένη μας αταξία!

Οι καλύτερες στιγμές με τη γιαγιά και τον παππού δεν χρειάζεται να είναι πάντα φρόνιμες! Μπορείτε να φτιάξετε μαζί μια μυστική συνταγή που δεν υπάρχει σε κανένα βιβλίο μαγειρικής, να στήσετε μια αυτοσχέδια παράσταση πάνω στον καναπέ, να κάνετε πίκνικ στο σαλόνι, να φορέσετε αστεία καπέλα, να τους βάλετε εσείς για ύπνο και να τους πείτε παραμύθι ή να επινοήσετε ένα παιχνίδι με κανόνες που θα γνωρίζετε μόνο εσείς.

Ποια είναι η αγαπημένη αταξία που έχετε κάνει μαζί; Ζωγραφίστε την ή περιγράψτε τη στους συμμαθητές και στις συμμαθήτριάς σας. Μετά, ακούστε προσεκτικά τις δικές τους ιδέες! Ίσως πάρετε έμπνευση για την αταξία που θα κάνετε την επόμενη φορά που θα βρεθείτε με τη γιαγιά ή τον παππού σας.

Μπορείτε, μάλιστα, να φτιάξετε όλοι μαζί στην τάξη ένα «Μεγάλο Βιβλίο Αταξιών με Γιαγιάδες και Παππούδες» και να συγκεντρώσετε μέσα τις πιο αστείες, ευφάνταστες και τρυφερές ιδέες σας.

διόντρα